

A Múltunk Öröksége Alapítvány Tájékoztatója 2017/2 (39.)

Gyermekbarát Piknik

A magyar gyermekbarát mozgalom centenáriuma alkalmából gyermekérdekű szervezetek összefogásával került sor április 22-én a fővárosi Szent István Parkban a Gyermekbarát Piknik elnevezésű programra.

A résztvevők egy „gyermekbarát társadalomért” szálltak síkra, hangsúlyozva azt a veszélyt, amelyet a – számos más szempontból is kritikus helyzetben lévő – gyerekvilág közösségihiányos állapota jelent.

Dr. Harsányi Iván egyetemi tanár köszöntője mellett ifjú művészek gondoskodtak a népes közönség hangulatáról, miközben a sok-sok önkéntes közreműködésével elsősegélynyújtó kvíz, játszóház, kézműves foglalkozás, mesesarok, társasjáték várta a legifjabb korosztályt. (Akik ugyan – vélhetően a zord időjárás miatt is – kisebbségben voltak, viszont láthatóan jól érezték magukat.)

A kitűnő hangulatú rendezvény táncházzal és retro uzsonnával zárult. A gyerekek lufit, papírzászlót, a felnőttek pedig a szervezők felhívását vihették magukkal.

Hanti Vilmos és Zsibrita Mária
a Gyermekbarát hajón

A szervezők felhívása:

Felhívás

A gyermekbarát mozgalom Magyarországon 1917-ben bontott zászlót, európai hatásra, a szociáldemokrata munkásmozgalom kezdeményezésére, a korszak megannyi, több szakmát képviselő kiváló szakember részvételével. Ez az esemény nagyjelentőségű volt a magyarországi modernizációs folyamatokban. A jelenkor „emlékezetpolitikája” méltóan hívja fel rá az egész társadalom figyelmét.

Napjaink gyerekvilága-gyerektársadalma újra támogatásért, védelemért kiált. Kerüljön társadalmi egyetértésben közös akarat középpontjába a gyerekvilág-gyerektársadalom közösségihiányos állapota 2017-ben.

Gyűjtsünk csokorba, mutassunk fel a nyilvánosságnak magán-, közösségi, szervezeti, állami kezdeményezéseket, szándékokat, létező jó gyakorlatokat, mozgósítsunk támogató, csatlakozó szándékokat. Mozdósítsuk a társadalom különböző csoportjait hasonló elszánásra. Mutassa meg erejét egy új gyermekbarát társadalmi mozgalom! Erősödjön e kezdeményezések együttműködése!

Javasolják az évforduló alkalmából szervezett
Gyermekbarát Piknik – demonstráció kezdeményezői.

Budapest, 2017. április 22.

Csatlakozók, támogatók:

III. sz. Aba Nemzetiség Felfedező és Hagyományőrző Törzs, 21. Színház a Nevelésért Egyesület, 4092. Számú Dózsa György Úttörőcsapat, A Kisgyermek, Az Ifjúságügy Szakértőinek Társasága (ISZT), E.O.N, Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár, Garabonciás Együttes, Garabonciás Alapítvány, Görömbő Kompania, Grund Klubhálózat, Gyermek- és Ifjúsági Önkormányzati Társaság (GYIÖT), Gyermekmédia Egyesület, Hagyományok Háza, homoludens.hu Egyesület, Ifjúsági Elsősegélynyújtók Országos Egyesülete (IFELORE), Jogismeret Alapítvány, Magyar Pedagógiai Társaság, Magyar Úttörők Szövetsége, Magyarországi Gyermekbarátok Mozgalma, Megaron Pantomimegyüttes, META Mesterek és Tanítványok Alapfokú Művészeti Iskola, MIMA Kézműves Matematikai Program, Móra Kiadó, Múltunk Öröksége Alapítvány, Nefelejcs Alkotóműhely, Szabolcsi Bence Zeneiskola, Szülőknek lenni program

Harsányi Iván

Gyermekbarát vasárnapok

(A Gyermekbarát Pikniken, 2017. április 22-én elhangzott beszéd szerkesztett változata)

Most nagyon régi dolgokról fogok mesélni nektek, amelyek több mint nyolcvan éve estek meg velem. Ez nagyon sok idő. Ha még ma is élénken emlékezem rájuk, az azt mutatja, hogy nagyon fontosak voltak számomra, és azok számára, akikkel együtt éltük át őket.

Jóval az előtt, hogy megszülettem, derék felnőtt munkásemberek úgy vélték, nem jól van az, hogy a szegényebb sorsú gyerekek nemcsak a hétköznapiakat, hanem a hétvégét is a füstös külvárosokban töltsék. Ezért megalakították a Munkás Gyermekbarát Egyesületet. Ezt nagyon sok szülő és nagyszülő támogatta, akik vasárnaponként korán reggel fölkeltek, gyerekeikkel, unokáikkal fölkekedtek, és egyenként vagy csoportokban siettek a jó levegőjű, napsütéses erdei tisztásokra, hogy ott játékokkal, dalolással, tréfás versenyekkel töltsék az időt. Rendszerint csak késő délután indultak haza, élményekkel gazdagodva.

Budapesten a Hűvösvölgyi Nagyrét volt a leggyakoribb célpont. A 83-as villamossal lehetett megközelíteni, majd egy kis másszással elérni. A tágas réten letáboroztunk, a felnőttek a kijelölt tűzrakó helyeken nagy kondérban

egyszerű ételeket főztek. Idővel nagy fedett tribünöket is építettek, asztalokkal és padokkal, ahol étkezni lehetett, vagy ahova, ha esett az eső, be lehetett húzódni. Ilyenkor sem állt meg az élet, gyakorlott művészek, mesemondók szórakoztatták a gyerekeket, meséket mondtak, vagy dalokat tanítottak nekik. Az egyik dal így hangzott:

„Már ezután úgy élem világom,/ könyveimet a jobbsarokba vágom,/ két szögesemmel a hegy-völgyet bejárom,/ gyermekbarát-élet a leg szebb a világom!”

Valóban, sokszor a köröskörül magasló hegyeken, dombokon kirándulást tettünk, ami után délben éhesen értünk vissza a Nagyrétre, hogy elfogyasszuk az ebédet, amelyet közben a szülők elkészítettek. De honnan került elő az ebédhez való? A szülők hozták magukkal, nagy szatyrokban, kannákban. Voltak kis tálkák, amelyekbe kimérték az adagokat, meg kis poharak. Ezeket azután a réten található nyomóskútnál mostuk el.

A réten mindenféle holmiból, ruhákból, hátizsákokból „kapukat” jelöltünk ki, és kézilabda-csapatokat alakítottunk, ügyelve arra, hogy mindegyik csapatban legyenek nagyobb és kisebb gyerekek. A

A mikrofonnál Harsányi Iván

legügyesebbek választhatták a csapattársaikat, a szülők voltak a nézősereg, akik biztatták a játékosokat. Futóversenyeket is tartottunk, a jutalom egy-két apró cukorka, csoki volt.

Vicces versenyeket is rendeztünk. Az egyik legkedveltebb a lekvároskenyér-evő verseny volt. Két fa közé zsinórt feszítettünk ki, amelyre megfelelő távolságban lekvárral kent kenyereket függesztettünk föl. A feladat az volt, hogy minél előbb el kellett fogyasztani a kenyeret, de úgy ám, hogy a kezünkkel nem érinthettük, azt hátra kellett tenni, és a kenyérnek nem szabadott a földre esni. A közönség nagyokat nevetett a versenyzőkön, akik rövidesen maszatos kis krampuszok lettek.

Műsorokat is adtunk, amelyeket néha magunk találtunk ki. Az én csoportom egyszer a „szövit” népszerűsítette. Hogy mi volt a szövi? A munkásoknak volt egy Általános Fogyasztási Szövetkezet nevű szervezete, amelybe szerény tagdíjjal be lehetett lépni, és a szövi a tagoknak leszállított áron adott különböző jó minőségű élelmiszereket. Nekünk ez azért volt fontos, mert a szövinek kisteherautója volt, és azzal szállította a helyszínre a kon-

Fotó: Villányi Gy.

Jelenet a Megaron Pantomímegyüttes műsorából

A Garabonciás együttes táncosai

dért, az edényeket, a konzerveket, és egyéb, kézben nehezen vihető dolgokat.

A Nagyréten többször megjelentek a Munkás Testedző Egyesület ismert sportolói, főleg tornászok, akik nemcsak tornabemutatókat tartottak (például emeletes „gúlát” csináltak, vagyis egymás vállára álltak), hanem bennünket is tanítottak különböző tornagyakorlatokra, én például a „tigribukfencet” szerettem.

Néha kiránduláson találkoztunk a cserkészekkel, akik egy másik gyermekszervezet tagjai voltak. Ezek egymást „Légy résen!” jelszóval köszöntötték. Ez nekünk furcsa volt, ezért ha találkoztunk velük, „Légy van a résen!” kiáltással csúfoltuk őket, persze ha nem voltak nyilvánvaló túlerőben, mert előfordult, hogy ebből kisebb csep-tetát támadt.

Nyáron, a naptárban lévő Anna napon meglátogatott bennünket Kéthly Anna, a parlamenti munkásképviseelő, és velünk töltötte a napot.

Ha azután estefelé hazaindultunk, a lelkünkben őriztük az aznapi élményeket, és alig vártuk a következő vasárnapot, amikor újra találkozunk.

Később is, sok-sok évtized után évente legalább egyszer az unokáimmal kijártunk a Nagyrétre, hogy ők is lássák, hol töltötte a nagypapa azokat a kedves vasárnapokat. Igaz, a tribünöket már lebontották, de a Nagyrét megvan, és remélem, az unokáim gyermekei is látni fogják.

Írások a Gyermekbarát Mozgalom centenáriuma alkalmából:

Alapítványi Tájékoztatónk előző (38.) számának cikkei;

A Kisgyermek” folyóirat Száz éves a gyermekbarát mozgalom c. szerkesztőségi cikke (2017. 1.);

Révész György: Gyermekbarátok tegnap, ma, holnap, valamint

Trencsényi Imre: Ha jól emlékszem... A gyermekbarát mozgalom 1945-46-ban (mindkettő az Új Pedagógiai Szemle 2017/5-6. számában jelent meg)

Trencsényi László: A gyermekbarátok centenáriuma (Népszava, 2017. 04.29.)

A Gyermekbarát évforduló honlapja:

www.gyermekebarat-tarsadalomert17-17.webnode.hu

Rátkay Áron csellójátékát Berkiné Ponó Lili kísérté

Fotó: Villányi Gy.

A programot táncház zárta Prekler Kata vezetésével

(A fényképeket Révész György és Villányi György készítette.)

Marton Jenő-díjasok 2017-ben

Ki is volt Marton Jenő? – tehetjük fel a kérdést, hiszen a mai diákoknak már csak a nagyszülők ismerték őt. Ez a nagyszerű pedagógus nemcsak kiváló oktató-nevelő munkát végzett diákjai körében, de időt és energiát nem sajnálva szervezte tanítványai szabadidejének hasznos és kellemes eltöltését. Cserkész- majd úttörővezetőként szervezte a táborokat, a szakértői versenyeket, sportversenyeket, vízi túrákat, és lehetne még sorolni, hogy mi mindent megtett a boldog gyermekkor biztosításáért.

A tanár úr 2005-ben elhunyt. Végrendeletében megtakarított vagyonát alapítványunkra hagyta. Ebből hoztuk létre a Marton Jenő-díjat, mely egy szép emléklapból és 25 ezer Ft jutalomból áll. A díjat évente annak a négy iskolának egy-egy végzős diákja kapja, ahol Marton tanár úr élete során tanított. Már hagyomány, hogy a díj átadására a ballagással egybekötött tanévzáró ünnepségen kerül sor. Az idén is színes program várta a jelenlévőket. A diákok kedves kis műsorral elevenítették fel a tanév legizgalmasabb eseményeit. A ballagó diákok megható búcsúzó szavai, a köszönetek az elmúlt 8 évről bizony könnyet csaltak sok diák szemébe. Az intézményvezetők tanévértékelő beszámolóit szép eredményről szövezték. Sármelek például bukásmentes iskola lett. A legtöbb helyen a továbbtanulók felvételt nyertek az első helyen megjelölt iskolába. Ez biztató kezdeti siker. Elhangzott a köszönet mindazok felé, akik segítettek az iskola eredményes munkáját. Jelen voltak a rendezvényeken a települések polgármesterei is. Mindenütt volt ünnepélyes zászlóátadás. Gazdára találtak a jutalomkönyvek, elismerő és dicsérő oklevelek. Ennek keretében került sor a Marton Jenő-díj átadására, melynek komoly rangja van az elismerések sorában.

Nézzük az idén kik voltak méltók erre az elismerésre.

ZALAVÁRON június 16-án pénteken 14 órakor kezdődött az ünnepség, melyen a kuratórium elnöke Révész György, valamint Várhelyi Miklós és Várhelyi Mária vett részt. A díjat Révész György adta át *Hajas Dávid* ballagó diáknak. Dávid első osztályos kora óta példás magatartású és szorgalmas tanuló. Tanulmányi eredménye kitűnő vagy jeles volt az évek során.

Rendszeresen részt vett helyi, internetes, körzeti, megyei tanulmányi, illetve sportversenyeken. Az elmúlt évben informatikában különdíjat nyert a zalaegerszegi versenyen. Megbízható szereplője a sármeleki „Tehetségkerestetik” versenynek. Szívesen vállalt feladatot, nemcsak rendezvények alkalmával, de a hétköznapiakon is segíti a pedagógusok munkáját. Rendszeresen részt vesz az iskola diákönkormányzatának munkájában. Méltó a kitüntetésre, melyet nagy taps fogadott.

Az ünnepség után az Alapítvány képviselői megtekintették a történelmi emlékparkot a Várszigeten, majd eleget téve Nemoda István és felesége korábbi kedves meghívásának Vigántpetenden szálltak meg. Így tudtak másnap időben érkezni a többi iskolába. Köszönet a segítségért.

REZIBEN 17-énszombaton 8.30-kor kezdődött az ünnepség istentisztelettel, majd az iskolában folytatódott kedves kis műsorral. Ezt követően Várhelyi Miklós a kuratórium tagja átadta a kitüntetést *Héder Dorottyának*. Dorottya példamutató magatartásával, szorgalmával, a közösségért végzett munkával kiemelkedik osztályközösségéből.

Bárki bizalommal fordulhat hozzá segítségért. A szakköröknek aktív tagja. Az iskolai és közösségi ünnepségek rendszeres szereplője. A Gyenesdiási Gergely-napi Művészeti Fesztiválon alkotásával kiemelt arany minősítést kapott. Méltó a kitüntetésre.

KESZTHELYEN szintén szombaton volt az ünnepség, ahol a díjat a kuratórium elnöke Révész György adta át *Borbély Zsófiának*. Zsófia 8. éven keresztül kitűnő tanuló volt, minden tanévben tantestületi dicséretben részesült.

Kiemelkedő a megyei és országos versenyeken elért eredménye. A Bendegúz nyelvész versenyen, a Lotz János szövegértési versenyen, a Hermann Ottó biológiai versenyen, a Kaán Károly természetismereti versenyen, a Titok angol és nyelvtan versenyen kimagasló teljesítményt nyújtott. A diákönkormányzat munkájában is vezető szerepet tölt be. Az iskolai és városi rendezvények megbízható szereplője. Az iskola büszkesége, méltó a kitüntetésre.

SÁRMELEKEN szintén szombaton volt a rendezvény, mely először a tanév munkájáról, az elért eredményről szólt, majd ezt követte a ballagás, a búcsúzás a második otthontól. Ennek keretében került sor a Marton Jenő-díj átadására is. A kuratóriumot e sorok írója képviselte és adta át a díjat *Németh Bencének*. Bence magatartása példamutató. Szerény, tiszteletudó diák. Tanulmányi eredménye kitűnő vagy jeles volt az évek során.

Az iskolai programokon aktív, szívesen vállalt feladatot. Képviselte az iskolát több helyi szervezésű, regionális és környékbeli iskolák által szervezett versenyen is. Levelezős tanulmányi versenyek rendszeres résztvevője. Nagy tappsal jutalmazták a jelenlévők.

Ezt követően Ferge József nyugalmazott igazgató adta át a feleségével közösen alapított Aranyszárny-díjat Gosztornyai Dánielnek. Gratulálunk.

Ezzel küldetésünk véget ért. Örülünk, hogy mind a négy iskolában személyesen jelen voltunk. Köszönet jár érte Várhelyi Miklósnak és Magócsi Zoltánnak, akik autójukkal biztosították a díjátadók szállítását.

A jól végzett munka után jöjjön a megérdemelt pihenés. Gondtalan, vidám, balesetmentes nyarat kívánva búcsúztunk egymástól.

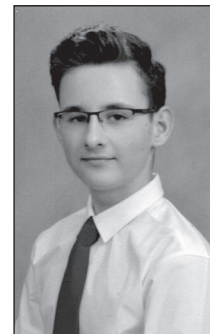
*Magócsi Károlyné
a kuratórium tagja*

Borbély Zsófia

Hajas Dávid

Németh Bence

Héder Dorottya

A Marton Jenő-emlékérem 2017. évi díjazottja

Szabó Zsuzsa

Szabó Zsuzsa Budapesten született, ahonnan általános iskolás korában Kecskemétre költöztek. A gimnáziumot is itt végezte 1958-ban. Egy évig a Zománcipari Művek kecskeméti gyárában dolgozott, majd 1959-től képesítés nélküli nevelő lett Izsákon a központi iskolában, ahol biológiát, földrajzot, rajzot tanított. 1960–64-ig a Juhász Gyula Pedagógiai Főiskolán tanult levelező tagozaton, ahol földrajz-rajz szakos diplomát szerzett. Közben Kecskemétre került a Kurucz téri iskolába szaktanítónak, majd 1964–93-ig a Jókai Mór Általános iskolában tanított, és közben 1973/74-ben a Képzőművészeti Főiskolán rajz módszertan továbbképző kurzust végzett. 1993–2003-ig a Mátyás Király iskola tanára, majd a Kiskun Művészeti Alapiskolában tanít a mai napig. Az úttörőmozgalommal vezetőként Izsákon került kapcsolatba, és mindenhol rajvezető, az 1399. sz. Jókai Mór úttörőcsapatban egy évig csapatvezető is volt. Iskoláiban mindvégig rajz szakköröket vezetett, emellett az úttörőházban és az Ifjúsági Otthonban városi képzőművész szakkör vezetőként is dolgozott évtizedekig. Az utóbbi nyári képzőművész táborait máig vezeti. 20 évig a megyei rajztanári munkaközösség vezetője is volt.

Földrajz szakosként a gyerekekkel táborokba ment, a Jókai iskolában turisztika szakkört szervezett, az iskolában a felső tagozatos évfolyamoknak

felmenő rendszerben az ország minden nagy régióját érintő kirándulási szisztémáját valósította meg. Az iskola névadójának, Jókainak a sírját évente koszorúzták, egyszer az egész iskolával látogattak el a Fiumei úti temetőbe.

Sokat utazott külföldre is. Már a Kádár rendszerben Európa több országán kívül Indiába, Egyiptomba is eljutott. Az itt készített fotóit és tapasztalatait a tanításban hasznosította. Tanítványai közül sokan váltak túrázókká, néhányuk világljáró lett.

Rajz- és művésztanári tevékenysége: Tanítványaiból közel félszázan lettek rajztanárok, képzőművész szakemberek. Segítette, hogy tehetséges tanítványai szakirányban tanulhassanak tovább, ami többük-nél olyan sikeres volt, hogy pl.: Golovics Lajos művészettörténész, Ulrich Gábor animációs filmjeivel Japánban is elismert képzőművész, Kovács Tibor ígéretes fiatal szobrász ma már. Szakkörösei munkái hazai és nemzetközi pályázatokon folyamatosan szerepeltek, díjazottak voltak. Japánban, Indiában többször kaptak arany és ezüst díjakat. Tanítványai az országos úttörő szaktárgyi versenyeken, Csillebércen, Zánkán kiemelkedő eredményekkel szerepeltek, több első, második helyezést értek el. A zánkai nemzetközi rajzpályázaton művészeti iskolás tanítványai 2012-ben fődíjat, 2 korosztálydíjat, 3 aranyérmet nyertek, 2013-ban Kollektív díjat kaptak. A milleneumi országos rajzpályázaton egyik tanítványa elsődíjas, a fehérgólyák védelmében hirdetett nemzetközi pályázaton másik tanítványa 2. helyezett nagyon népes mezőnyben. A Kiskunsági Nemzeti Parkkal közösen hirdetett megyei rajzpályázat gondozója és az évenkénti kiállítások rendezője 23 éve már. Fogászati témakörben évekig megyei rajzpályázatot szervezett és kiállítást rendezett. A megyei művelődési központ Paletta nevű bemutató kiállításokon tanítványai munkái 40 évig mindig részt vettek.

Művészként a batikolásban kiemelkedőek, a kerámiában és a tűzzománc-

ban is figyelemre méltóak alkotásai. Batikjaiból a város intézményeiben, iskoláiban, vállalatainál és más városokban is voltak élete folyamán önálló kiállításai. Megélhetett volna abból, ha eladásra dolgozik, de erre soha sem volt hajlandó. Saját gyereket nem nevelt. Marton Jenőhöz hasonlóan tanítványaiban a mások gyerekeit tanította és tanítja, nevelte és neveli úgy, mintha a sajátjai lennének.

Már 1988-ban a Petőfi Népében egy interjúban azt írta az újságíró: „Tudja-e Zsuzsa, hogy számíthatna életmű díjra, ha egyszer ilyen is alapítványának. Olyanok kapnák, akik környezetüknek, a társadalomnak hasznosan bontakoztatják ki adottságaikat, harmóniában élnek a természettel, önmagukkal, életformájukkal és vállalják hivatásukat.” 30 évvel később, most, amikor e nem szálfa termetű, de nagyon szívós és kitartásában példás tanár 58 éve áll a gyermekek oktatása és nevelése nemes ügy szolgálatában Kuratóriumunk is ilyen következtetésre jutott.

Az Úttörőszövetségtől kapott kitüntetései, a SZOT Művészeti Díj, az Arany oklevél az úttörők képzőművészeti nevelése terén végzett kiemelkedő munkájáért (1986 Zánka), a Kecskemét Városért Oktatási Díj (1995), a Pedagógus Szolgálati Emlékérem (2003) kitüntetések után életműve előtt, amely még, reméljük, messze nem befejezett, most a Marton Jenő-emlékérem kitüntetéssel tisztelgünk. Egészséget, szorgalmas, érdeklődő tanítványokat, a fazekas mesterségben keramikusként is sikereket kívánunk a tanárnőnek a jövőben is.

dr. Pap István

(Fotó: Hírös.hu - Bogdándi Ferenc)

60. születésnap

Hatvan esztendeje, 1957-ben indult útjára az egyik legsikeresebb magyar gyermeklap, a **Dörmögő Dömötör**, amely óvodások-kisiskolások egymást követő generációink volt kedvenc olvasmánya, és amelynek – *Rákos Klárát* követően – 1973 és 1985 között alapítónk, *Záhonyi Ede* is főszerkesztője volt.

A Dörmögőben a magyar gyermekirodalom legjelesebbjei, többek között Weöres Sándor, Kányádi Sándor, Csorba Győző, Csukás István, Lázár Ervin, Kántor Zsuzsa és mások publikáltak, rajzait kiváló grafikusok – pl. Dargay Attila, Haui József, Őszi Zoltán, Réber László, Szűcs Édua, Zsoldos Vera – készítették.

Az évforduló kapcsán kerestem fel *F. Lendvai Ilonát*, a lap egykori külső munkatársát.

Ilona először Jászberényben szerzett tanítói diplomát, később az ELTE-n történelem-pedagógia szakot végzett. Hamar kiderült azonban, hogy a hangszálai nem bírják a pedagóguspályával járó megterhelést, ezért az Orvostudományi Egyetemen helyezkedett el oktatásszervezőként. Munka után viszont többnyire a „Dörmi” rendezvényekre sietett.

- Ez tartotta bennem a lelket – mondja –, hiszen én pedagógusnak készültem, gyerekekkel akartam foglalkozni. Ha már nem taníthattam, olyasmivel akartam foglalkozni, ami a lelküket gazdagítja. Meggyőződésem volt –

ma is az –, hogy tanítani is csak úgy lehet, ha megszólítjuk a gyerekek lelkét. Erre pedig kiválóan alkalmasak voltak pl. a szombatonkénti mesedéllelőtök, amelyeken a mesét, a verset mozgással, énekkel, játékkal színesítettük.

Nagyon szerettem a Dörmögő utolsó oldalán található Vidám, képes történeteket. Én főleg verseket, mondókákat írtam a lapba, de jelentek meg írásaim a *Nők Lapjában*, a pozsonyi *Kis Építőben* és az újvidéki *Mézeskalácsban*, és meséim a rádióban is hallhatók voltak. Munkatársa voltam Padisák Mihálynak is: a Miska bácsi levelesládájába érkező levelekre egész csapat (ahogy ma mondanák: team) válaszolt, a megválaszolandó leveleket *Padisák Mihály* osztotta szét közöttünk. Nekem általában határon túli, többnyire erdélyi gyerekek leveleire kellett válaszolnom.

A Dörmögővel töltött évekre nagyon szívesen emlékezem. Ebben a gyermekszeretet mellett nagy szerepet játszott, hogy nagyon jó kapcsolat alakult ki Záhonyi Ede és közöttem, és ma is nagy szeretettel gondolok rá – fejezi be a villáminterjút.

Lejegyezte: Révész György

F. Lendvai Ilona

Búcsúzunk...

Szabó Gyula

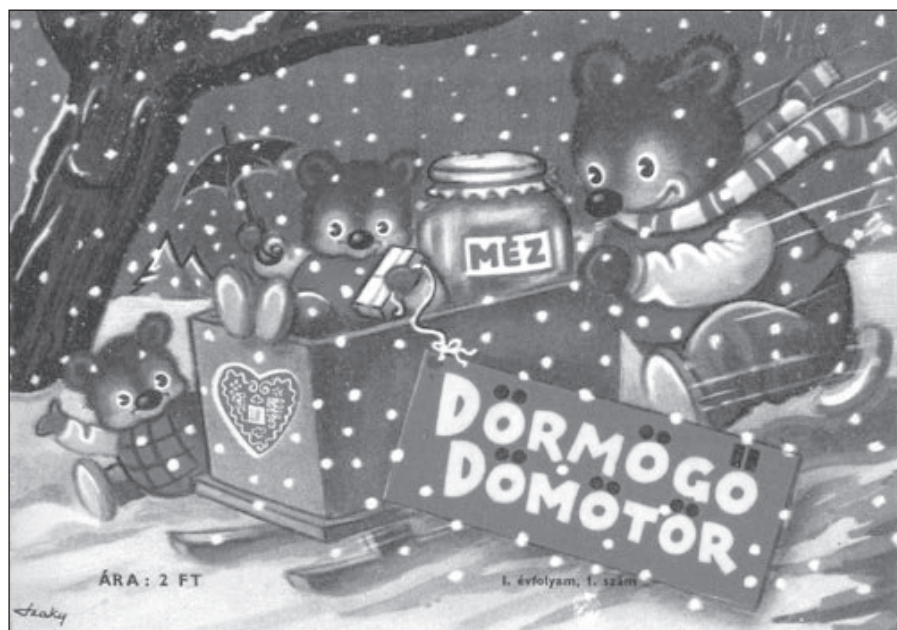
(1936-2017)

Szűk családi körben temették el Szabó Gyula gyémántokleveles tanítót, aranydiplomás tanárt, a budakeszi Nagy Sándor József Gimnázium

volt igazgatóját, az úttörőmozgalom ismert személyiségét 2017. augusztus 10-én a rákoskeresztúri temetőben.

Gyula barátunk a jó hírű kiskunfélegyházi Tanítóképző testnevelési tagozatán végzett 1955-ben, majd a gyakorló év után szerzett szaktanítói oklevelet 1956-ban. A nagykállói járás DISz Bizottságának iskolai titkáráként irányította a járás úttörőcsapait, majd 1957 és 1959 között az aszói járás úttörőtitkára volt. Ismeretségünk az 1957. tavaszán a gyömrői csapatvezető-képző tanfolyamon kezdődött és nyarán Csillebércen, az országos csapat-, majd rajvezető-képző táborokban folytatódott. Ezután 1959-től megbízott Pest megyei úttörőtitkár volt 1961-ig. Ebben az időben alakultak meg a megyei és a járási elnökségek szakbizottságai, kezdődtek a kulturális szemlék, sportversenyek, csapattáborozások, túrák. Megyei megbízatásának lejártá után újabb két évig a budai járás úttörőtitkára lett, majd a MÚSz központjában a vezetőképző szakbizottság titkára volt 1963-1968 között. Az Országos Úttörőelnökség ekkor fogadta el az úttörő vezetőképző rendszert, melynek kidolgozásában Gyulának oroszlánrésze volt. A határozat végrehajtása során az ős-, raj-, csapatvezető próbák tanfolyamait, táborait kellett megszervezni, az országos és a megyei vk. szakbizottságokkal a próbáztatásokat végrehajtani. Az országos bizottságban Nádházi Lajos, Derzsi Ottó, Laurenszky Ernő is tevékenykedett, Pest megyében Tamásy Endre, a ráckevei

1957. január: az első szám

járásban én voltam a vk. szakbizottság vezetője. Jól emlékszem, hogy először kevés csapatvezető teljesítette a követelményeket és szerezte meg az V. Vezetői próbát igazoló jelvényt, de későbbi években sikerült nekik.

Gyuszi időközben esti tagozaton végezte az ELTE bölcsészkarán a magyar- és történelem szakot. A fárasztó munka mellett a tanulás és a családi élet sok energiát követelt tőle, mivel mindháromnak maximumisan igyekezett eleget tenni. (Az egyetemét 1966-ban együtt végeztük el, és 2016-ban kaptuk meg az aranyoklevelet is.) Ő 1968 őszétől a budakeszi 12 évfolyamos iskola, majd gimnázium tanára, majd igazgatója lett. Kitüntetései közül büszke volt a Kiváló Úttörővezető, az Oktatásügy kiváló dolgozója és a Kiváló Tanár címekre.

A Múltunk Öröksége Alapítványának alapító tagjaként, az Úttörők Baráti Körének tagjaként emlékezünk rá és emlékét megőrizzük.

(Szabó Imre)

Ruppert Edit

(Mecsekszabolcs, 1945 – Pécs, 2017)

Ami jót az élettől kaptunk, azt természetesen veszünk, mert annak úgy kell lenni, az a rend, az jár nekünk. Sokunk életében ez a jó,

ez a nekünk járó természetes ajándék Edit néni volt.

Vannak nagy egyéniségek, akik úgy alkotnak, hogy írnak, zenét szereznek, vagy építenek és ezen dolgok, tárgyak fennmaradva haláluk után is mutatják alkotójuk nagyszerűségét. Edit néni közösséget kovácsolt, olyant alkotott, amit nem lehet mérni számokkal, csak emberséggel, barátsággal, jó akarat, jó lélekkel. Olyan egyedi és ritka közösséget, aminek a nagyszerűségét hirdeti az elmúlt öt-

ven év és az eljövendő esztendők is. Színes ez a közösség és sokfélék vagyunk, de megtanultuk tőled, hogy becsülnünk kell az emberséget, figyelni kell egymásra és vigyázni.

Sokfelé sodort az élet az elmúlt évtizedekben, de a barátaim ugyanazok maradtak, az életem része maradt a „Csapat”, amit Edit néni hozott létre, ami Edit néni köré gyűlt és megmaradt az évtizedek alatt is olyan összetartónak, mint annak idején.

Fiatalkorunkban tőled kaptuk az erőt, a biztató szót, a bátorítást és útmutatást. Figyelmes voltál hozzáunk és őszinte. Nem egyszer kaptunk tőled feddő szót, vagy kemény kritikát, ami annak idején igazságtalannak tűnt, de az élet téged igazolt, hiszen az őszinteséged szeretetből fakadt. Mindig jót álltál értünk és kiálltál mellettünk. Biztattál és bátorítottál egész életünk folyamán, a családotnak tekintettel bennünket. Együtt voltunk hétköznapiakon és ünnepeken, örültél a sikereinknek és együtt szomorkodtál velünk a kudarcaink idején, de mindig mellettünk álltál. Ott voltál az esküvőnkön, boldogságként élted meg a gyermekeink születését, vigyáztál ránk, óvtál bennünket.

Ha nem is tudunk elég hálások lenni mindezért, annyit tehetünk, hogy megtartunk „jóemlékezetünkben” és tovább adjuk azt a szellemet gyermekeinknek és unokáinknak, amit tőled örököltünk, ami belénk ivódott, mert ez a természetes és ez a jó. Ennek így kell lenni.

Drága Edit néni! Fájdó szívvel veszünk tőled végső búcsút, már semmi sem lehet az, ami volt, nélküled szürke a hétköznapi és szomorú az ünnep.

Sokan összejöttek. Volt munkatársaid, rengeteg tanítványod, ismerősök, barátok. Büszke lennél az összetartásunkra. Sokkal többen szerettünk, mint azt valaha hinni merted volna. Megmaradsz emlékezetünkben az örök mosolyoddal a jó lelkeddel.

Legyen veled örök béke!

Drága barátaim, nekünk jó szerencsét!

(Inhoff József búcsúztatójának rövidített, szerkesztett változata)

Holczer Róbert

(1929-2017)

Holczer Róbert történelem szakos tanár a magyar úttörőmozgalom első évtizedének egyik meghatározó alakja volt.

Rendszeresen publikált az Úttörővezetőben, társszerzője volt az 1955-ben megjelent A turisztika ifjú mestere c. próbakönyvnek és az 1956-ban a Csapatgárdista Kis-könyvtárban megjelent Tábortól élet c. kötetnek. 1956 nyarán még több táborot vezetett, ősszel elhagyta az országot. Az Egyesült Államokban és a Német Szövetségi Köztársaságban tanított történelmet, végül az Egyesült Államokban, Portlandben (Oregon állam) telepedett le. Augusztus 28-án itt hunyt el.

(A fenti kép gyengébb minőségének oka, hogy egy 1956-os tábori csoportképről lett kinagyítva. A képet Sarlós Jánostól kaptuk. Ugyancsak tőle származik a fenti információk egy része.)

Dr. Székely Lajos

(1923-2017)

Alig egy fél éve kapta meg a Vasvári Diplomát dr. Székely Lajos teológus, pedagógus, pszichológus, embermentő, cserkész- és

úttörővezető, a budapesti és a szegedi Egészségügyi Főiskola professzora, számos szakkönyv szerzője. Szinte áttekinthetetlenül sokoldalú munkásságát és gazdag mozgalmi tevékenységét előző számunkban méltattuk. Akkor még nem gondoltuk, hogy hamarosan búcsúznunk kell tőle. 94 évet élt. Emlékét megőrizzük.

Búcsú

2017. október 28-án még egyszer megnyitotta kapuit az Úttörő Köztársaság, a Csillebércei Nagytábor. A látogatók – egykori és mai úttörővezetők, a lehetőségről tudomást szerző érdeklődők – csoportosan vagy egyénileg, vezetővel vagy a nélkül járhattak be a tábor. Volt, aki a régi, kedves helyeket kereste fel, mások most jártak itt először; az ifjúsági elsősegélynyújtók a 2. altáborban piknikeztek, közben még egyszer fel- és levonták az egykori Ifjú Gárda Altábor lobogóját, egy másik csoport – egykori úttörővasutasok, egy apuka kisfiával – immár szemerkélő esőben a rönkvárból figyelték a kerítéssel túl elhaladó vasutat, az iwiwen, Facebookon szerveződött újkori úttörőcsapat, a +36 Büszkén együtt az általuk helyreállított úttörőszobornál fényképezkedett.

17 óra 18 perckor Rácz Péter, a Magyar Úttörők Szövetsége ügyvezető elnöke a késő délutánra itt maradt néhány érdeklődő jelenlétében végleg levonta a tábor zászlaját. Véget ért egy korszak.

Révész György

Dr. Tóth József

Az utolsó zászlólevonásra - 2017. október 28.

Elűzve mozgalmunk eme szent helyéről
Búcsúznak tőletek, csillebércei tölgyek,
Akikhez annyi szép emlék kötött...
Velünk könnyeznek a bús őszi felhők is
Végső reményeink temetése fölött.

Csillebércei búcsúztató

Hát mégis bekövetkezett, amitől tartottunk: a fidesz-kormányának sikerült rátennie a kezét Csillebérce. Köztudott volt, hogy a rendszerváltás óta fájt a foguk az „utolsó komcsi” létesítmény megszerzésére. Sajnos a magyar társadalom nem állt ki sem az Úttörővasút, sem Csillebérce érdekében az Úttörőszövetség mellett, így annak vezetője Rácz Péter szinte egyedül vívta egyre reménytelenebb harcát a törvénytörő intézkedések ellen...

Igen, mondjuk ki egyenesen: szégyen, hogy azok a százezrek is gyáván hallgattak ez ügyben, akik pedig gyermekként élvezték az úttörőmozgalom ajándékait, így pl. a csillebércei ingyenes jutalomtáborokat is! Mindenki tudja, hogy Csillebérce az akkori kormány nemzeti, centenáriumi ajándékként adta a háborúban oly sokat szenvedett magyar gyerekeknek. Ez a tábor 1948 óta a magyar

Az utolsó avatás Csillebérceen:
Várhelyi Miklós egy látogató kisfiú
nyakába köti az úttörő nyakkendőt

gyermekmozgalom legfontosabb központja volt. Emellett a nemzetközi pionírmozgalom elismert bázisa. Olyan mozgalmi szent hely, mint amilyen Mekka a muzulmánoknak. Az elrablása olyan gaztett, mintha a mekkai Kába-követ rabolnák el. El lehet képzelni, hogy milyen heves akciót váltana ki egy ilyen merénylet az arab világban.

És hogy reagál erre a mi közvéleményünk? Sehogy! A kormánypártiak örülnek, hogy ilyen simán sikerült végre kirúgniuk a maradék úttörőket is a táborból, az egymással marakodó ellenzékiek pedig a választásokra „készülnek” – ki emelt egy tiltakozó szót is Csillebérce érdekében!?

Meddig leszünk még ennyire közömbösek? Ébresztő, kedves barátaim!

Dr. Tóth József

Pest megyei úttörővezetők az ismeretlen úttörő szobránál

A Múltunk Öröksége Alapítvány Tájékoztatója

Szerkesztő: *dr. Szabó Imre*

Felelős kiadó: *A Múltunk Öröksége Alapítvány*

Szerzők: *dr. Harsányi Iván, Inhoff József, Magócsi Károlyné, dr. Pap István, Révész György, dr. Szabó Imre, dr. Tóth József*

Nyomdai előkészítő: *Révész György*

Nyomás: *Poremba Nyomda*

Felelős vezető: *Poremba Krisztián*

Honlapunk: <http://www.multunkoroksege.hu>

Elektronikus levélcím: kapcsolat@multunkoroksege.hu

Postacímünk: 1062 Budapest Bajza u. 62.